

ANEXA Nr. 1

STRATEGIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE PE PERIOADA 2012 - 2015

Cuprins

1. INTRODUCERE
2. VALORILE FUNDAMENTALE ȘI PRINCIPIILE PROMOVATE DE STRATEGIE
3. SCOPUL STRATEGIEI, INSTRUMENTELE ȘI TIPURILE DE INTERVENȚII PROPUSE
4. OBIECTIVELE GENERALE
5. IMPLICAȚII JURIDICE
6. IMPLICAȚII BUGETARE
7. COORDONAREA IMPLEMENTĂRII ȘI MONITORIZAREA

ABREVIERI

AEP – Autoritatea Electorală Permanentă
ANAF – Agenția Națională de Administrare Fiscală
ANFP - Agenția Națională a Funcționarilor Publici
ANI – Agenția Națională de Integritate
ANRMAR – Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
CARIN – Rețeaua Internațională Camden a Oficiilor de Recuperare a Creanțelor
CC – Curtea de Conturi
CE - Comisia Europeană
CSM - Consiliul Superior al Magistraturii
CNSC – Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
DGA – Direcția Generală Anticorupție
IGPR - DIF - Inspectoratul General al Poliției Române - Direcția de Investigare a Fraudelor
DEPABD - Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date
DLAF - Departamentul pentru Lupta Antifraudă
DNA – Direcția Națională Anticorupție
GRECO – Grupul de state împotriva corupției – Consiliul Europei
H.G. – Hotărârea Guvernului
INM – Institutul Național al Magistraturii
JASPERS - Asistență comună pentru susținerea proiectelor în regiunile europene
ÎCCJ - Înalta Curte de Casație și Justiție
MAI – Ministerul Administrației și Internelor
MAE – Ministerul Afacerilor Externe
MAEur – Ministerul Afacerilor Europene
MECTS - Ministrul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului
MCSI - Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale
MCV - Mecanismul de Cooperare și Verificare
MECMA - Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri
MFP – Ministerul Finanțelor Publice
MJ - Ministerul Justiției
MP – Ministerul Public
OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ONPCSB – Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
ONRC – Oficiul Național al Registrului Comerțului
ONU – Organizația Națiunilor Unite
OUG – Ordonanța de urgență a Guvernului
PGD – Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă
PÎCCJ – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
SGG - Secretariatul General al Guvernului
SNA – Strategia națională anticorupție
UCRAP – Unitatea Centrală pentru Reforma Administrației Publice
UCVAP - Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice
UE – Uniunea Europeană

STRATEGIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE

2012 - 2015

1. INTRODUCERE

1.1. Despre strategie

România, ca stat democratic european, promovează o politică publică integrată în materia consolidării integrității instituționale, bazată pe o atitudine proactivă orientată spre reducerea costurilor corupției, dezvoltarea mediului de afaceri bazat pe concurență, creșterea încrederii publicului în justiție și administrație, precum și implicarea societății civile în procesele decizionale.

Strategia națională anticorupție are ca premise asumate politic importanța asigurării stabilității cadrului legislativ și instituțional anticorupție și alocarea resurselor adecvate pentru o funcționare eficientă a instituțiilor publice în serviciul cetățeanului.

Raportul CE privind progresele realizate de România în cadrul MCV, dat publicității în luna iulie 2011, reiterează recomandarea consolidării politicii generale anticorupție, în special prin îmbunătățirea coordonării la cel mai înalt nivel și elaborarea unei noi strategii multianuale solide pentru a preveni și a pedepsi actele de corupție, ținând seama de recomandările făcute într-un studiu de impact independent¹.

Prezenta strategie asigură implementarea recomandărilor formulate de CE, încorporând totodată recomandările specifice formulate în *Evaluarea independentă privind implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2005-2007 și a Strategiei Naționale Anticorupție privind Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală pe perioada 2008-2010 în România*². Acest raport subliniază faptul că noul document strategic anticorupție trebuie să fie unul comprehensiv și multidisciplinar, care să vizeze puterea executivă, legislativă și judecătorească, dar și autoritățile publice locale, mediul de afaceri și societatea civilă.

Documentul prezintă domeniile identificate ca priorități la nivelul UE în Comunicarea anticorupție a CE³: recuperarea bunurilor provenite din infracțiuni, protecția avertizorilor de integritate, achizițiile publice, prevenirea și combaterea corupției politice, protecția intereselor financiare ale UE.

De asemenea, prin acest document strategic se urmărește și pregătirea celei de-a patra runde de evaluare GRECO, cu tema „Prevenirea corupției în ceea ce privește membrii Parlamentului și în rândul judecătorilor și al procurorilor”, care se va axa pe următoarele capitole: principii etice și reguli de conduită, conflicte de interese, interzicerea sau restrângerea anumitor activități, declarațiile de avere și interese, punerea în aplicare a normelor privind conflictele de interese, conștientizarea.

Prezenta strategie promovează bunele practici anticorupție precum metodologia de evaluare a riscurilor instituționale de corupție și implementarea planurilor sectoriale.

Nu în ultimul rând, strategia reflectă angajamentul României față de valorile Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă. În septembrie 2011, țara noastră a achiesat la declarația Parteneriatului, asumându-și ca priorități majore: sporirea gradului de disponibilitate al datelor publice deschise puse la dispoziție de către autoritățile

¹ Raportul Comisiei Europene COM(2011) 460 final privind progresele realizate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, dat publicității la 20 iulie 2011

² Evaluarea independentă a fost realizată în perioada decembrie 2010 – martie 2011, prin proiectul „Sprijin acordat Ministerului Justiției pentru implementarea recomandărilor CE din cadrul MCV”, derulat de MJ și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Raportul de evaluare a fost publicat pe site-ul MJ în data de 14 aprilie 2011, moment ce a marcat totodată și lansarea procesului de consultare publică în vederea elaborării noii Strategii Naționale Anticorupție.

³ UE a lansat în luna iunie 2011 un pachet anticorupție care conține: comunicarea CE – Lupta împotriva corupției în UE; decizia CE privind instituirea unui mecanism de raportare anticorupție la nivelul Uniunii Europene; al doilea raport referitor la implementarea deciziei cadru privind corupția în sectorul privat; raportul privind modalitățile concrete de participare a UE la GRECO.

publice, îmbunătățirea serviciilor publice, creșterea integrității publice, gestionarea eficientă a fondurilor publice, crearea unei comunități sigure și consolidarea responsabilității corporative.

1.2. Corupția în România în indicatori de percepție și statistici oficiale

La nivelul percepției publice, corupția continuă să fie identificată ca o piedică în prestarea serviciilor publice de calitate la nivel central și local, ca un fenomen ce subminează administrarea eficientă a fondurilor publice și obstrucționează îndeplinirea justiției, afectând totodată mediul de afaceri. Indicatori interni și externi specializați în evaluarea percepției și a impactului corupției poziționează România sub media țărilor membre ale UE.

Indicator extern	Constatări	Ținta de atins până în 2015
Indicele de Percepție a Corupției 2011	Aproximativ trei sferturi din țările care compun acest index au un scor inferior valorii de cinci (pe o scară de la 0 - nivel ridicat de corupție, la 10 - nivel ridicat de integritate)	6,37 - Media Uniunii Europene
	România se numără printre acestea, cu un scor de 3,6	
Barometrul Global al Corupției 2010	87% dintre respondenții români consideră că nivelul corupției din România a crescut în ultimii 3 ani	73% - Media UE
	Partidele politice și parlamentul sunt considerate instituțiile cele mai afectate de corupție (cu un scor de 4,5), urmate îndeaproape de justiție (4), poliție (3,9) și funcționari publici (3,8).	Media UE 4,4 (partide politice), 3,5 (parlament), 3,4 (justiție), 3,1 (poliție), 3,5 (funcționari publici)
	Numai 7% dintre respondenți apreciază ca eficiente eforturile curente ale Guvernului de a lupta împotriva corupției	26% - Media UE
Sondaj al Băncii Mondiale ⁴ asupra Mediului de Afaceri și Performanțelor Investiționale 2005-2008	Mediul de afaceri din România consideră corupția ca o problemă majoră în a face afaceri (a treia ca importanță din 14)	Corupția nu mai este identificată de mediul de afaceri în top 5
Raportul Global privind Integritatea 2010	Steag roșu la capitolul cereri de informații guvernamentale	Steguleț verde
	Trei steaguri portocalii la transparența finanțării partidelor politice, supravegherea companiilor cu capital majoritar de stat și aplicarea legii: garanții și profesionalism privind conflictele de interese	Steguleț verde
Raportul Națiuni în Tranziție 2011	Evaluarea stagnează la 4,00	3,27 - Media UE pentru anul 2010.

În ceea ce privește statistica judiciară, anii 2010 și 2011 au continuat să marcheze o tendință pozitivă a indicatorilor de performanță specifici activității DNA în lupta împotriva corupției. Aceasta denotă consecvență în investigarea și trimiterea în judecată a unor cauze complexe de corupție privind fapte grave comise de demnitari, magistrați ori persoane cu poziții de conducere în administrația publică centrală și locală. Astfel, în 2010, au fost trimiși în judecată 11 demnitari, din care un prim-ministru, 3 miniștri, 2 senatori, un deputat, 2 secretari de stat, 2 subprefecți și a fost condamnat definitiv un senator. În anul 2011, au fost trimiși în judecată 6 demnitari (un deputat, un ministru care e deputat, un secretar general în Ministerul Sănătății, un subprefect, un președinte al Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă, cu rang de secretar de stat, un vicepreședinte al

⁴ Studiul „Trends in Corruption and Regulatory Burden in Eastern Europe and Central Asia” a fost dat publicității în anul 2011 și oferă date comparative pentru anii 2005 și 2008.

Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, cu rang de subsecretar de stat) și au fost condamnați 4 (2 deputați și un fost deputat, un subprefect).

În domeniul justiției, pentru fapte de corupție, în anul 2010 au fost trimiși în judecată 147 inculpați, dintre care 7 judecători, 6 procurori, un notar public, un executor judecătoresc, 19 avocați și 34 polițiști. Au fost condamnați definitiv 37 de inculpați, dintre care 2 procurori, 10 avocați, 24 ofițeri și agenți de poliție și un șef de escortă de la penitenciar. În anul 2011, au fost trimiși în judecată 263 inculpați (2 judecători și 3 procurori, din care 2 prim-procurori, 27 avocați, 231 polițiști) și au fost condamnați 43 (2 judecători și 2 procurori, din care un prim-procuror la parchetul de pe lângă judecătoria, 5 avocați, 26 polițiști - 7 subofițeri și 19 ofițeri, din care 4 cu funcții de conducere, 3 lichidatori judiciari, un subofițer și 3 ofițeri cu funcții de conducere din cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență, un jandarm cu funcție de conducere).

În ce privește corupția din instituții financiare și alte instituții de control, în anul 2010 au fost trimiși în judecată 53 inculpați, dintre care 8 comisari ai Gărzii Financiare, un comisar al Gărzii de Mediu, 5 lucrători vamali, 12 inspectori sau reprezentanți fiscali, un controlor financiar de la Curtea de Conturi, un inspector de la Inspectoratul de Stat în Construcții și 3 inspectori de la inspectoratul teritorial de muncă. De asemenea, în 2010, au fost condamnați definitiv: 3 lucrători vamali, un comisar ai Gărzii Financiare, 6 inspectori fiscali și un inspector la inspectoratul teritorial de muncă. În anul 2011, au fost trimiși în judecată 91 inculpați (63 lucrători vamali și un director al Direcției de Accize și Operațiuni Vamale, 11 comisari ai Gărzii Financiare, din care 3 comisari șefi, 2 directori și 4 inspectori, din care un inspector șef direcția generală a finanțelor publice, un consilier al Agenției Naționale de Administrare Fiscală, 5 funcționari Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, un inspector șef la inspectoratul teritorial de muncă, 3 comisari ai Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorului, din care un comisar șef) și au fost condamnați 30 (8 lucrători vamali, 4 comisari ai Gărzii Financiare și 3 comisari ai Gărzii de Mediu, 10 inspectori fiscali, 2 inspectori și un consilier din cadrul Oficiului pentru Protecția Consumatorului, 2 inspectori ai inspectoratului teritorial de muncă).

În plus, în 2010, au fost trimise în judecată 194 persoane din sectorul privat pentru săvârșirea unor fapte de corupție, iar în anul 2011, 238 persoane fizice și 41 persoane juridice. În 2010 au fost condamnați definitiv 34 inculpați pentru infracțiuni de corupție, iar în anul 2011, 90 inculpați.

De la adoptarea Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, activitatea operativă a ANI a fost reluată. La nivelul lunii ianuarie 2012, Agenția avea în lucru un număr 4294 investigații. Totodată, în perioada aprilie 2008 – ianuarie 2012, rezultatele activității operaționale a Agenției se prezintă astfel: 2800 investigații finalizate (clasări + acte de constatare/rapoarte de evaluare); 4900 sancțiuni contravenționale aplicate; 229 dosare privind posibile fapte de natură penală (conflicte de interese, falsuri în declarații, suspiciuni privind infracțiuni asimilate faptelor de corupție, sau infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene); 232 cazuri de incompatibilități identificate; 31 cazuri de conflicte de interese de natură administrativă identificate; 27 cazuri în care Agenția a solicitat instanțelor de judecată/comisiilor de cercetare a averii de pe lângă curțile de apel confiscarea unor sume cu caracter nejustificat – suma totală reprezentând diferențe nejustificate – aprox 42,5 milioane LEI (12, 2 milioane EUR) – 3 decizii de confiscare definitive și irevocabile; 2 660 250 declarații de avere și de interese postate pe Portalul Declarațiilor de avere și de interese în perioada 2008 – 2012.

1.3. Politicile publice și cadrul juridic existente

SNA este un document de viziune strategică pe termen mediu, care oferă coordonatele majore de acțiune în sprijinul promovării integrității și bunei guvernări la nivelul tuturor instituțiilor publice.

Documentul constituie punctul de plecare în dezvoltarea și adoptarea/adaptarea de către instituțiile și autoritățile publice a propriilor planuri sectoriale. Astfel, SNA cuprinde principiile de acțiune, obiectivele generale și specifice relevante la nivel național. Totodată, documentul include aspecte practice și instrumente concrete de lucru utile la dezvoltarea planurilor de acțiune sectoriale precum: inventarul privind măsurile preventive obligatorii, indicatori de performanță asociați, structura standard a planului de acțiune, mecanismul de coordonare și monitorizare.

Prezenta strategie asigură dezvoltarea direcțiilor de acțiune asumate prin Programul de guvernare 2012, Capitolul 20 "Justiția și Politici Anticorupție".

Totodată, pentru asigurarea coerenței și coordonării tuturor inițiativelor relevante la nivel național, SNA încorporează condiționalitățile 2, 3 și 4 din cadrul MCV și va conduce la optimizarea structurii de coordonare inter-instituțională înființată prin Hotărârea Guvernului nr. 79/2010 privind înființarea Comisiei de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției.

În baza consultării inter-instituționale organizate cu ocazia elaborării acestei strategii, se asigură complementaritatea inițiativelor deja adoptate la nivel național. Avem în vedere în special strategia ANI pentru combaterea și prevenirea acumulării averilor nejustificate, conflictelor de interese și a stărilor de incompatibilitate 2011-2014, precum și demersurile instituționale ale CSM privind sporirea credibilității justiției și responsabilizarea sistemului judiciar.

Cadrul legislativ anticorupție din România este apreciat constant în cadrul rapoartelor de evaluare GRECO și MCV ca fiind unul dezvoltat. Aceeași concluzie a fost formulată și de autorii evaluării independente a strategiilor anticorupție implementate în perioada 2005 – 2010. Ca o consecință, prezenta strategie pune accent pe implementarea și asigurarea stabilității, predictibilității și coerenței legislației și a cadrului instituțional anticorupție.

2. VALORILE FUNDAMENTALE ȘI PRINCIPIILE PROMOVATE DE SNA

2.1. Valorile fundamentale

Prezenta strategie este construită pe premisa asumării de către toate instituțiile și autoritățile publice a următoarelor valori fundamentale:

- **voința politică** – toate cele trei puteri în stat, respectiv puterea executivă, judecătorească și cea legislativă înțeleg importanța unei societăți lipsite de corupție și vor conlucra pentru aducerea la îndeplinire a măsurilor prevăzute de prezenta strategie;
- **integritatea** – reprezentanții instituțiilor și ai autorităților publice au obligația de a declara orice interese personale care pot veni în contradicție cu exercitarea obiectivă a atribuțiilor de serviciu. Totodată, aceștia sunt obligați să ia toate măsurile necesare pentru evitarea situațiilor de conflict de interese și incompatibilități;
- **prioritatea interesului public** – reprezentanții instituțiilor și autorităților publice au datoria de a considera interesul public mai presus de orice alt interes în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Aceștia nu trebuie să se folosească de îndatoririle publice pentru obținerea de beneficii necuvenite patrimoniale sau nepatrimoniale, pentru ei, familiile lor sau persoane apropiate;
- **transparența** – reprezentanții instituțiilor și autorităților publice vor asigura accesul neîngrădit la informațiile de interes public, transparența procesului decizional și consultarea membrilor societății civile în cadrul acestui proces.

2.2. Principii

Fiecare măsură cuprinsă în prezenta strategie și în planul de acțiune se subsumează următoarelor principii, a căror respectare este esențială pentru realizarea unei administrații publice moderne și eficiente:

- **principiul statului de drept** în baza căruia este consacrată supremația legii, toți cetățenii fiind egali în fața acesteia. Acesta are la bază respectarea drepturilor omului și presupune separația puterilor în stat;
- **principiul responsabilității** potrivit căruia autoritățile statului răspund pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, respectiv pentru modul de implementare și eficiența strategiilor de acțiune convenite;
- **principiul evaluării și gestionării riscurilor de corupție** ar trebui să facă parte integrantă din procesul managerial desfășurat de către fiecare organizație;
- **principiul proporționalității în elaborarea și punerea în aplicare a procedurilor anticorupție:** Instituțiile publice trebuie să elaboreze, să implementeze și să mențină proceduri puternice, care să fie proporționale cu riscurile și vulnerabilitățile instituționale și dimensionate în funcție de resursele și complexitatea organizației;
- **principiul răspunderii la cel mai înalt nivel de angajament:** Politicile „anti-mită” nu vor fi eficiente dacă nu există un mesaj clar dat de administrație de la nivelul cel mai înalt, că mita nu este tolerată.

Nivelul superior al conducerii pe fiecare palier de administrație trebuie să inițieze, să supravegheze și să conducă, prin puterea exemplului, punerea în aplicare a unei politici de respingere a corupției, recunoscând faptul că mita este contrară valorilor fundamentale de integritate, transparență și responsabilitate și că aceasta subminează eficacitatea organizațională;

- **principiul prevenirii săvârșirii faptelor de corupție și a incidentelor de integritate** potrivit căruia identificarea anticipată și înlăturarea în timp util a premiselor apariției faptelor de corupție sunt prioritare și imperative. Atât instituțiile publice, cât și cele private trebuie să dea dovadă de diligență în evaluarea partenerilor, agenților și contractorilor. Fiecare entitate ar trebui să evalueze riscurile de luare de mită asociate cu intrarea într-un parteneriat sau de contractare a unor acorduri cu alte entități și sunt datoare apoi să efectueze evaluări periodice ale riscurilor. La încheierea de parteneriate sau aranjamente contractuale, trebuie să verifice dacă respectivele organizații au politici și proceduri care sunt în concordanță cu aceste principii și orientări;
- **principiul eficacității în combaterea corupției** care se bazează pe evaluarea continuă a activității instituțiilor cu atribuții în domeniu atât din punctul de vedere al îndeplinirii cât mai complete a obiectivelor asumate pentru a produce efectele pozitive pe care societatea le așteaptă, cât și al managementului organizațional;
- **principiul cooperării și coerenței**, în baza căruia instituțiile implicate în prevenirea și combaterea corupției trebuie să coopereze îndeaproape, asigurând o concepție unitară asupra obiectivelor ce trebuie îndeplinite și a măsurilor ce urmează a fi luate;
- **principiul parteneriatului public – privat**, care recunoaște importanța cooptării societății civile și a mediului de afaceri în activitățile concrete de implementare a măsurilor de prevenire a corupției.

3. SCOPUL SNA, INSTRUMENTELE ȘI TIPURILE DE INTERVENȚII PROPUSE

3.1. Scopul SNA și caracterul multidisciplinar

Scopul SNA este reducerea și prevenirea fenomenului corupției prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional în vederea maximizării impactului măsurilor anticorupție.

Documentul are un caracter multidisciplinar și este adresat tuturor instituțiilor publice reprezentând puterea executivă, legislativă și judecătorească, autorităților publice locale, mediului de afaceri și societății civile.

3.2. Instrumentele și tipurile de intervenții propuse

Rapoartele periodice de evaluare a eficienței demersurilor anticorupție implementate de România arată faptul că momentul adoptării de noi legi anticorupție a fost deja depășit. Este momentul ca la nivelul fiecărei instituții publice, dar și a celor din sectorul privat, să se pună accent pe implementarea eficientă a standardelor interne și internaționale anticorupție.

Totodată, este necesară o schimbare de abordare cu privire la promovarea integrității instituționale. În fapt, orice nou dosar ANI sau DNA constituie un eșec al managementului instituției de a preveni incidentele de integritate în cel mai larg sens al noțiunii. Soluția nu poate fi decât asumarea de către conducătorii instituțiilor publice a problematicii integrității la nivelul organizației. Această atitudine trebuie să depășească nivelul asumării declarative a principiului „toleranței zero” și să se manifeste prin măsuri concrete de descurajare a actelor de corupție.

În susținerea unei schimbări de abordare a managementului, SNA pune accent pe măsurile de promovare a integrității instituționale având ca repere principale: implementarea codurilor etice, punerea în aplicare a standardelor de control intern/managerial și eficientizarea mecanismelor administrative de sancționare, protecția avertizorului de integritate, managementul vulnerabilităților specifice fiecărei instituții.

SNA propune implementarea unor instrumente noi, consacrate ca bune practici europene, precum metodologia de evaluare a riscurilor de corupție. Acest tip de metodologie a fost testată cu succes de către DGA în cadrul SNA 2008 – 2010. Pe parcursul implementării noii SNA se urmărește testarea aplicării acestui instrument și în cadrul altor instituții publice. În funcție de rezultate se va putea decide elaborarea unei metodologii unitare care să fie ulterior implementată de toate instituțiile publice.

De asemenea, pornind de la experiența SNA implementate între 2008 și 2011 în sectoarele vulnerabile, fiecare instituție are obligația elaborării și implementării propriului plan de măsuri care să urmărească remedierea vulnerabilităților specifice.

Prezenta strategie răspunde și recomandărilor privind consolidarea mecanismului de coordonare și monitorizare a implementării măsurilor anticorupție.

Prin cooperarea cu agențiile cu atribuții în prevenirea și combaterea corupției, la nivelul secretariatului tehnic se urmărește operaționalizarea unui mecanism de valorificare a cauzisticii DNA, PÎCCJ, ANI, DGA și IGPR-DIF, precum și a altor instituții cu atribuții de control. Acest mecanism va facilita evaluarea periodică a eficienței reacției instituționale și a măsurilor adoptate de managementul instituțiilor publice cu privire la riscurile și vulnerabilitățile identificate, precum și diseminarea la nivelul tuturor autorităților publice a bunelor practici anticorupție. Suplimentar, cu sprijinul ANI se va proceda la identificarea factorilor de risc și a sectoarelor vulnerabile, în raport cu prevederile Legii nr. 176/2010.

Nu în ultimul rând, prin intermediul inventarului măsurilor preventive anticorupție și indicatorii de evaluare asociați (anexa nr. 2 la hotărâre) se urmărește realizarea la nivelul fiecărei instituții/autorități publice a unei autoevaluări periodice (semestriale) privind nivelul de utilizare și eficiență a măsurilor anticorupție. Autoevaluarea va viza măsuri precum declararea averilor, respectarea regulilor privind cadourile, managementul conflictelor de interese, incompatibilitățile, codurile etice și deontologice, transparența decizională, accesul la informații de interes public, gestionarea fondurilor publice, achizițiile publice, repartizarea aleatorie a dosarelor sau a sarcinilor de serviciu, procedurile de selecție și promovare a personalului etc.

Această autoevaluare va fi dublată de un mecanism constând în misiuni tematice de evaluare efectuate de către echipe mixte, constituite din experți ai diferitelor instituții publice și organizații neguvernamentale. Acest tip de evaluare va viza inclusiv modul concret de aplicare a măsurilor preventive din anexa nr. 2 la hotărâre, precum protecția personalului din instituțiile și autoritățile publice care semnalează încălcări ale legii și consilierului de etică/integritate și, dacă este necesar, formularea de propuneri pentru consolidarea statutului lor juridic. Acest mecanism va prelua bunele practici în materie consacrate la nivelul GRECO, ONU și OCDE.

Pentru fiecare tip de intervenție, SNA identifică obiective generale și specifice. Toate acestea sunt dezvoltate pornind de la abordarea clasică, trihotomică de intervenție strategică în domeniul anticorupție, respectiv, **prevenire, educație și combatere**.

4. OBIECTIVELE GENERALE

4.1 Prevenirea corupției în instituțiile publice

Legislația națională anticorupție dezvoltată de-a lungul ultimului deceniu conține un set complex de măsuri preventive care să asigure un nivel înalt de integritate în administrația publică din România.

Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, instituie o obligație a persoanelor care exercită o funcție publică de a îndeplini îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările primite, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite. Această obligație cu caracter general este subsecvent reglementată prin legi speciale, precum și coduri etice și regulamente interne ce cuprind o serie de norme referitoare la conduita persoanelor din sectorul public și privat, în concordanță cu standardele internaționale în materie.

Răspunderea individuală trebuie însă dublată de asigurarea condițiilor necesare pentru punerea în aplicare a cadrului normativ existent, monitorizarea și evaluarea periodică a eficienței măsurilor adoptate. Acestea constituie responsabilități ce aparțin conducerii instituțiilor publice și implică asumarea agendei anticorupție la

cel mai înalt nivel. Acesta este unul din obiectivele majore ale prezentei secțiuni ce urmează a fi implementat la nivelul tuturor instituțiilor publice.

Pe lângă măsurile cu caracter obligatoriu pentru toate autoritățile publice, SNA cuprinde și măsuri specifice pentru creșterea gradului de integritate și transparență în domenii/sectoare prioritare, precum sistemul judiciar, finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, achizițiile publice și administrația publică locală.

Unul din obiectivele majore ale României îl constituie aderarea la OCDE. În acest sens, obținerea statutului de membru cu drepturi depline la Grupul de Lucru privind Lupta împotriva Corupției în Tranzacțiile Internaționale al OCDE reprezintă o prioritate a agendei naționale anticorupție. Alături de acest obiectiv, SNA va viza evaluarea periodică a implementării de către România a legislației specifice pentru implementarea Deciziei-cadru privind combaterea corupției în sectorul privat, precum și a standardelor Convenției ONU împotriva corupției.

Obiectiv specific 1: Remedierea vulnerabilităților specifice instituțiilor publice prin implementarea sistematică a măsurilor preventive

Măsuri:

1. autoevaluarea periodică a gradului de implementare a măsurilor preventive obligatorii (enumerare în anexa nr. 2 la hotărâre);
2. intensificarea activităților de implementare a sistemelor de control intern/managerial la ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului oricărui fond special, incluzând instituțiile publice din subordine⁵;
3. introducerea treptată la nivelul instituțiilor publice a unei metodologii unitare de evaluare a riscurilor de corupție ca premisă pentru dezvoltarea planurilor interne de integritate;
4. implementarea Codului de conduită pentru evitarea situațiilor de incompatibilitate și conflict de interese de către personalul implicat în gestionarea programelor finanțate din fonduri comunitare nerambursabile post aderare;
5. consolidarea statutului și a rolului consilierului de etică;
6. operaționalizarea de sisteme telefonice de tip call - center care să faciliteze sesizarea iregularităților și a posibilelor fapte de corupție;
7. implementarea standardelor internaționale și promovarea unui rol activ al României în cadrul inițiativelor regionale și internaționale anticorupție.

Responsabili: conducătorii instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și locale, cei din cadrul sistemului judiciar (instanțe, parchete) și Parlament

Obiectiv specific 2: Creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice deschise (open data⁶) puse la dispoziție de către autoritățile publice

⁵ Standardele de management/control intern, sunt elaborate în baza Ordonanței Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial, cuprinzând standardele de control intern/managerial la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control intern/managerial, republicat.

⁶ Datele publice deschise sunt acele date puse la dispoziție de către autoritățile publice și care sunt liber de accesat, reutilizat și redistribuit. Ca principale caracteristici, datele deschise sunt procesabile (pot fi prelucrate prin mijloace automate) și sunt furnizate într-un format deschis (asupra căruia nicio entitate nu deține control exclusiv) și sub o licență deschisă (care permite folosirea liberă a datelor, fără ca acestea să fie limitate prin drepturi de proprietate intelectuală - drepturi de autor, drept sui-generis cu privire la bazele de date, mărci sau secrete comerciale). La nivel european, principiul reutilizării datelor publice este abordat în Directiva 2003/98/CE, care a fost transpusă în legislația românească prin Legea nr. 109/2007 privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice, cu modificările ulterioare. Legea prevede că reutilizarea documentelor deținute de către instituțiile publice este liberă pentru toți participanții potențiali de pe piață și că instituțiile publice trebuie să asigure condiții pentru facilitarea accesului la documentele disponibile pentru reutilizare, în special prin elaborarea de liste și directoare, în cazul utilizării mijloacelor electronice, cu cele mai importante documente

Măsuri:

1. îndeplinirea procedurilor de aderare la Parteneriatul pentru o guvernare deschisă;
2. asigurarea respectării prevederilor privind accesul la informații de interes public și a celor privind transparența procesului decizional;
3. dezvoltarea soluțiilor de e-guvernare, e-administrare și e-justiție ca platforme de accesare a serviciilor publice de către cetățeni;
4. implementarea de proiecte pentru promovarea integrității și bunei guvernări în parteneriat cu societatea civilă;
5. îmbunătățirea strategiilor de comunicare pe teme anticorupție cu accent pe gestionarea relațiilor cu publicul și mass-media.

Responsabili: conducătorii instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și locale, cei din cadrul sistemului judiciar (instanțe, parchete) și Parlament.

Obiectiv specific 3: Consolidarea integrității și transparenței sistemului judiciar prin promovarea măsurilor anticorupție și a standardelor etice profesionale

Măsuri:

1. implementarea strategiei de integritate în sistemul judiciar;
2. reformarea sistemului disciplinar judiciar prin consolidarea rolului și statutului Inspecției Judiciare;
3. cooperarea în domeniul integrității cu organizațiile și instituțiile reprezentative ale profesiilor juridice și conexe;
4. elaborarea, aprobarea și implementarea unui plan de acțiune unitar pentru promovarea integrității la nivelul instituțiilor publice implicate în buna funcționare a justiției ca serviciu public.

Responsabili: CSM, ÎCCJ, MP, MJ și structurile subordonate, instanțe și parchete

Obiectiv specific 4: Creșterea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale

Măsuri:

1. completarea cadrului legislativ privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, în concordanță cu Recomandările GRECO⁷;
2. creșterea capacității administrative de control a AEP prin asigurarea resurselor necesare;
3. organizarea periodică de către AEP a unor sesiuni de formare pentru reprezentanții partidelor politice;
4. asigurarea publicității surselor de finanțare a activității partidelor politice și a cheltuielilor efectuate;
5. stabilirea și aplicarea unor norme maxime privind afișajul electoral stradal;
6. aplicarea de sancțiuni disuasive pentru oferirea de cadouri/foloase materiale în schimbul voturilor.

Responsabili: AEP, ANI, CC, ANAF, MP, ÎCCJ, MFP

Obiectiv specific 5: Consolidarea integrității în rândul membrilor Parlamentului

Măsuri:

1. modificarea Regulamentelor Camerei Deputaților și Senatului și a altor acte normative în materie, în sensul de a pune pe ordinea de zi a primei ședințe în plen cererile de ridicare a imunității parlamentarilor și soluționarea acestor cereri în termen de cel mult 72 de ore;
2. reglementarea interdicției pentru avocații parlamentari de a da consultanță sau de a reprezenta în orice fel autorități publice sau entități economico/financiare cu capital majoritar de stat;

destinate reutilizării. Acest obiectiv transpune în SNA conceptul de open data, la care România s-a angajat prin procedurile de aderare la Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership).

⁷ Recomandările au fost formulate în rapoartele de evaluare a României, din cadrul celei de-a treia rundă de evaluare GRECO, cu privire la incriminările faptelor de corupție și transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. Cele două rapoarte au fost adoptate în cadrul celei de-a 49-a reuniuni plenare GRECO, ce a avut loc în perioada 9 noiembrie – 3 decembrie 2010.

3. pregătirea evaluării României în cadrul runde IV GRECO – „Prevenirea corupției în ceea ce privește membrii Parlamentului și în rândul judecătorilor și al procurorilor”;
4. adoptarea codului etic al membrilor Parlamentului;
5. organizarea de seminarii, consultări și dezbateri publice periodice pentru diseminarea bunelor practici privind integritatea în rândul parlamentarilor și creșterea încrederii cetățenilor.

Responsabil: Parlamentul României, Guvernul României prin MJ

Obiectiv specific 6: Creșterea eficienței mecanismelor de prevenire a corupției în materia achizițiilor publice

Măsuri:

1. prevenirea conflictelor de interese în gestionarea fondurilor publice;
2. extinderea atribuțiilor de verificare și control ale ANRMAP;
3. scăderea substanțială a numărului de nereguli și contestații, fluidizarea ratei de absorbție a fondurilor comunitare și eficiența utilizare a fondurilor publice;
4. identificarea punctelor deficitare ale SEAP și remedierea acestora;
5. sistematizarea legislației, procedurilor și a materialelor cu caracter de îndrumare în materia achizițiilor publice și diseminarea largă la nivelul instituțiilor publice și al companiilor;
6. constituirea unei baze de date cu companiile care și-au executat necorespunzător contractele din fonduri publice;
7. organizarea periodică de cursuri de formare profesională multidisciplinară pentru promovarea bunelor practici naționale și internaționale în materia achizițiilor publice;
8. analizarea practicii judiciare în materie de achiziții publice și evaziune fiscală, analiză utilă pentru unificarea practicii, inclusiv prin promovarea recursurilor în interesul legii.

Responsabili: ANRMAP, ANI, ONRC, DEPABD, Consiliul Concurenței, JASPERS, MCSI, CNSC, UCVAP, DNA, PICCJ, ÎCCJ, MJ, CSM-INM

Obiectiv specific 7: Promovarea unui mediu de afaceri concurențial, corect și integru

Măsuri:

1. implementarea standardelor OCDE, UE, ONU în prevenirea corupției în sectorul privat;
2. promovarea concurenței loiale și a politicilor antitrust prin identificarea, descurajarea și sancționarea înțelegerilor anticoncurențiale;
3. realizarea schimbului de bune practici în implementarea programelor de integritate între mediul privat și sectorul public;
4. organizarea de consultări publice periodice între reprezentanții sectorului public și mediul de afaceri cu privire la agenda națională anticorupție și politicile publice cu impact asupra activității economice;
5. diseminarea politicilor și programelor anti-mită dezvoltate la nivelul companiilor inclusiv prin aducerea acestora la cunoștința posibililor contractori și furnizori și solicitarea respectării unor standarde echivalente.

Responsabili: reprezentanții mediului de afaceri, MJ, MECMA, Consiliul Concurenței

Obiectiv specific 8: Consolidarea integrității, eficienței și transparenței la nivelul administrației publice locale

Măsuri:

1. simplificarea procedurilor administrative pentru eliberarea certificatelor și autorizațiilor;
2. instituirea de standarde de cost și bune practici privind principalele procese de lucru specifice administrației publice locale;
3. adecvarea structurilor organizatorice prin raportare la standardele de cost și populația deservită;
4. organizarea de consultări/dezbateri publice periodice în plan local pentru promovarea bunelor practici anticorupție la nivelul administrației publice locale și creșterea încrederii cetățenilor;

5. elaborarea și diseminarea unui studiu diagnostic privind fenomenul corupției din administrația publică locală⁸;
6. dezvoltarea rețelelor de elaborare și evaluare a politicilor publice anticorupție de la nivel teritorial/local după modelul Grupurilor de Acțiune Anticorupție⁹.

Responsabili: primarii, președinții consiliilor județene, prefecții, structurile asociative ale administrației publice locale din România, MP, MAI, MJ

4.2 Creșterea gradului de educație anticorupție

Cunoașterea de către angajați a normelor etice care guvernează exercitarea funcției sau a demnității publice, a atribuțiilor de serviciu, a misiunii și mandatului diferitelor instituții publice, a procedurilor de lucru și a sancțiunilor aplicabile constituie precondiții esențiale pentru integritatea instituțională. Pe lângă componenta de îndrumare îndeplinită prin intermediul consilierilor de etică sau de integritate - care devine incidentă în cauze individuale, de cele mai multe ori la solicitarea angajatului - managementul instituției trebuie să adopte un rol proactiv, și să asigure, cu regularitate, participarea personalului propriu la cursuri de pregătire specializate anticorupție. Aceste cursuri trebuie să fie adaptate la tipul de serviciu public prestat și pregătirea profesională a angajatului și să ofere un bagaj solid de cunoștințe pentru reducerea “zonelor gri” care – din necunoaștere sau înțelegere greșită – pot conduce la corupție.

Pe de altă parte, promovarea integrității și a eticii în viața publică nu se poate realiza fără contribuția și rolul activ al beneficiarilor serviciilor publice. Respingerea corupției de către cetățeni, raportarea iregularităților sau abuzurilor reprezintă manifestări ale spiritului civic și ale respectului pentru statul de drept. Aceste valori trebuie însă promovate și explicate temeinic, începând chiar din școală și dublate de acces facil la informațiile de interes public. Astfel, o componentă fundamentală a strategiei va consta în activitatea de informare a cetățenilor atât cu privire la obligațiile legale ale instituțiilor și ale funcționarilor publici, cât și cu privire la modalitățile de luptă împotriva fenomenului corupției, prin mijloacele legale și civice de care fiecare cetățean dispune.

Obiectiv specific 1: Dezvoltarea componentei anticorupție a curriculumului de formare continuă pentru personalul propriu al instituțiilor publice

Măsuri:

1. asigurarea participării propriilor angajați la cursuri periodice privind normele etice și de conduită;
2. introducerea în tematica de formare profesională a modulelor pe tema integrității;
3. elaborarea și diseminarea de ghiduri și materiale cu caracter informativ privind riscurile și consecințele faptelor de corupție sau a incidentelor de integritate.

Responsabili: conducătorii instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și locale, cei din cadrul sistemului judiciar (instanțe, parchete) și Parlament

Obiectiv specific 2: Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului de corupție

Măsuri:

1. organizarea la nivel național și local a dezbaterilor publice anticorupție;

⁸ Obiective cuprinse în Proiectul Studiu diagnostic privind fenomenul corupției în administrația publică locală, cofinanțat de Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative – Axa prioritară 1, domeniul major de intervenție 1.2 – Creșterea responsabilității administrației publice. Proiectul este implementat de MAI prin UCRAP și DGA.

⁹ În cadrul Strategiei Naționale Anticorupție 2008 – 2010, în cooperarea dintre MAI și Centrul Național pentru Integritate, au fost înființate Grupurile de Acțiune Anticorupție care reunesc reprezentanți ai autorităților administrației publice locale și serviciilor descentralizate.

2. introducerea tematicii anticorupție în cadrul activităților extracurriculare și programelor școlare (promovarea unei discipline opționale în cadrul CDȘ - curriculum la decizia școlii - din ariile curriculare Om și Societate și Consiliere și Orientare);
3. desfășurarea de campanii naționale și locale pentru promovarea unui comportament de recunoaștere și respingere a corupției, inclusiv prin parteneriate școală – comunitate – familie;
4. inițierea și derularea de proiecte comune cu organizații neguvernamentale specializate în domeniul anticorupție;
5. elaborarea de ghiduri metodologice privind prevenirea corupției în educație;
6. realizarea unui portal și a unei baze de date pentru sesizări on-line și mecanisme instituționale de verificare;
7. formarea de cadre didactice și personal din administrația publică în domeniul anticorupție în educație.

Responsabili: MECTS în cooperare cu instituțiile cu atribuții în prevenirea și combaterea corupției, conducătorii instituțiilor și autorităților administrației publice centrale și locale, cei din cadrul sistemului judiciar și Parlament

4.3 Combaterea corupției prin măsuri administrative și penale

Rezultatele DNA privind investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție la nivel înalt, inclusiv a cazurilor în care sunt implicați foști sau actuali membri ai Parlamentului sau ai Guvernului, sunt în continuare convingătoare și s-a putut constata o creștere a numărului de condamnări. Cu toate acestea, rezultatele înregistrate la nivelul instanțelor prezintă, în continuare, o imagine mixtă. Deși majoritatea cazurilor de corupție la nivel înalt se soluționează în termen de trei ani, un număr semnificativ de cazuri importante în care sunt implicați demnitari sunt pe rol de peste trei ani. În câteva dintre aceste cazuri s-a împlinit deja termenul de prescripție, total sau parțial, iar alte câteva se apropie de acest termen. Pentru acele cazuri în care s-au pronunțat hotărâri definitive, statisticile indică faptul că trendul de înăsprire a pedepselor aplicate în cauze de corupție observat în 2010, cu mai puține decizii de suspendare, nu a fost menținut în 2011.

Demersurile procurorului general de a consolida abordarea parchetelor județene în combaterea corupției la nivel mic și mediu aduc în continuare îmbunătățiri. Strategiile județene de combatere a corupției sunt puse în aplicare și rezultatele acestora sunt revizuite bianual. Numărul rechizitoriilor, în astfel de cazuri, a continuat să crească (creștere cu 14% în 2010), existând și o proporție mai mare de investigații ce au condus la trimiteri în judecată. O tendință pozitivă în ceea ce privește complexitatea cazurilor, precum și gama de tehnici de investigare utilizate, de asemenea, a fost menținută. Totodată, cooperarea cu structurile MAI – DGA și DIF a avut ca rezultat creșterea indicatorilor de performanță. Cu toate acestea, a existat o scădere semnificativă a numărului de anchete inițiate din oficiu, aspect ce ar putea fi revizuit.

Deși ANI și-a îmbunătățit metodologia, iar investigațiile pe care le desfășoară sunt mai eficiente, monitorizarea de către organismele judiciare și administrative competente ar trebui îmbunătățită în mod semnificativ. Sancțiunile aplicate ca urmare a constatărilor făcute de ANI sunt puține la număr, iar cele aplicate sunt rareori disuasive¹⁰.

Pe lângă măsurile concrete de continuare a combaterii corupției prin mijloacele specifice organelor judiciare și ANI, SNA pune accent și pe creșterea eficienței activităților de control administrativ. Sunt avute în vedere măsurile de protejare a intereselor financiare ale UE¹¹ prin activitatea DLAF. Activitatea de control intern, audit, precum și mecanismele de sancționare a abaterilor disciplinare pot contribui substanțial la consolidarea integrității instituționale.

Nu în ultimul rând, SNA urmărește producerea unei schimbări fundamentale de abordare a luptei împotriva criminalității organizate și a corupției, prin acordarea unei atenții deosebite procesului de confiscare și

¹⁰ De exemplu, dintr-un total de 82 decizii de incompatibilitate confirmate de instanțe, comisiile disciplinare au aplicat sancțiuni doar în 14 cazuri, din care 5 au fost demiteri, iar 5 simple avertismente.

¹¹ UE și-a reafirmat una dintre prioritățile sale privind protejarea banilor contribuabililor europeni, adoptând permanent măsuri în acest sens: *Strategia comună a OLAF, DG Regio, DG Empl și DG Mare de prevenire a fraudei 2010-2011*, Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul European Economic și Social și Comitetul Regiunilor COM(2011) 293 final din 26 mai 2011

recuperare a produsului infracțiunilor. În acest sens, SNA asigură complementaritatea demersurilor naționale în materia luptei împotriva fraudei, evaziunii fiscale și spălării banilor.

Obiectiv specific 1: Continuarea progreselor deja înregistrate în procesul de investigare cu imparțialitate și soluționare de către instanțe a faptelor de mare corupție și la nivel local (BM 3 și 4)

Măsuri:

1. asigurarea stabilității și predictibilității cadrului legislativ material și procesual penal anticorupție;
2. continuarea efectuării de investigații profesionale și imparțiale în cazurile de competența DNA;
3. adoptarea de măsuri manageriale pentru judecarea într-un termen rezonabil a dosarelor de mare corupție la nivelul tuturor instanțelor de judecată competente;
4. continuarea implementării strategiilor de combatere a corupției la nivel local elaborate de PÎCCJ;
5. transmiterea de către instanțele de judecată în format electronic a hotărârilor de judecată definitive pronunțate în dosarele de competența DNA și publicarea acestora pe site-ul DNA, cu respectarea cadrului legal privind protecția datelor cu caracter personal;
6. realizarea unor analize privind evoluția fenomenul corupției prin utilizarea datelor statistice anuale privind activitatea DNA, PÎCCJ, DGA și DIF;
7. consolidarea transparenței, a cooperării inter-instituționale și internaționale.

Responsabili: DNA, PÎCCJ, parchetele teritoriale, ÎCCJ, instanțele, MJ, DGA și DIF

Obiectiv specific 2: Îmbunătățirea calitativă și cantitativă a activității de monitorizare și evaluare a averilor și a intereselor, astfel încât să se obțină efecte disuasive, care să permită limitarea cazurilor de averi nejustificate, conflicte de interese sau incompatibilități (BM 2)

Măsuri:

1. monitorizarea (follow-up) parcursului cazurilor ANI înaintate instituțiilor/autorităților competente (parchete, instanțe de judecată, comisii de cercetare a averilor de pe lângă Curțile de Apel, comisii de disciplină);
2. consolidarea și eficientizarea cadrului legislativ privind sancțiunile în materia asigurării integrității în exercitarea funcțiilor publice;
3. elaborarea de ghiduri orientative privind procedurile de instrumentare a cazurilor de confiscare a averii, pentru judecătorii și procurorii din Comisiile de cercetare a averii de pe lângă Curțile de Apel;
4. dezvoltarea, consolidarea și implementarea activităților cuprinse în protocoalele de colaborare (cu valoare operațională optimă) cu instituții și autorități publice, monitorizarea periodică a îndeplinirii lor;
5. realizarea, de către autoritățile administrative și judiciare, a unei evidențe a sancțiunilor în ceea ce privește incompatibilitățile, conflictele de interese și confiscarea bunurilor a căror proveniență nu poate fi justificată ca urmare a constatărilor ANI;
6. reducerea timpilor de soluționare a dosarelor prin utilizarea soluțiilor informatice.

Responsabili: ANI, CSM, comisiile de cercetare a averilor de pe lângă curțile de apel, instanțele, instituțiile publice

Obiectiv specific 3: Asigurarea protecției efective a intereselor financiare ale UE în România, prin mijloace legislative, operaționale și informaționale specifice (BM 4)

Măsuri:

1. creșterea transparenței privind beneficiarii sumelor provenite de la UE, precum și a acțiunilor întreprinse de instituțiile cu atribuții operaționale în protecția intereselor financiare ale UE în România;
2. protejarea intereselor financiare ale UE prin mijloace specifice puterii legislative și judecătorești și familiarizarea reprezentanților acestora cu inițiativele europene în domeniu.

Responsabili: DLAF

Obiectiv specific 4: Consolidarea mecanismelor de control administrativ

Măsuri:

1. evaluarea sistemului sancțiunilor administrative și a implementării lor;
2. analiza la nivel național a performanței sistemului de evaluare profesională în administrația publică centrală și locală;
3. consolidarea autonomiei operaționale a structurilor de control intern și audit și conștientizarea factorilor de decizie de la nivelul instituțiilor implicate cu privire la rolul sistemelor de control intern/managerial;
4. intensificarea cooperării cu organele judiciare prin valorificarea rezultatelor activităților de audit și control intern;
5. introducerea cu titlu experimental în instituții publice a testelor de integritate ca măsură exclusiv administrativă de evaluare a respectării standardelor etice;
6. aplicarea de sancțiuni disciplinare cu caracter disuasiv pentru încălcarea standardelor etice și de conduită anticorupție la nivelul tuturor funcțiilor și demnităților publice;
7. publicarea periodică a unui raport privind sancțiunile disciplinare;
8. introducerea în competența organelor de control a obligației de a răspunde într-un mod mai elaborat la întrebările adresate de cetățean și de a oferi îndrumări adecvate care să depășească nivelul răspunsurilor tip sau a sintagmelor șablon.

Responsabili: instituțiile publice (la nivel de conducere), CC, autoritățile (unitățile) de audit și control intern

Obiectiv specific 5: Creșterea gradului de recuperare a produselor infracțiunilor urmând cele mai bune practici din alte state membre UE și consolidarea practicii judiciare

Măsuri:

1. sprijinirea procesului de revizuire a Constituției în sensul modificării prevederilor art. 44 alin. (8);
2. adoptarea de către Parlament a celor două proiecte de acte normative promovate de Ministerul Justiției privind confiscarea extinsă și valorificarea bunurilor indisponibilizate înainte de rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;
3. inițierea unui număr mai mare de investigații în cazurile de spălare de bani ca infracțiune de sine stătătoare;
4. consolidarea cooperării în materia identificării bunurilor provenite din infracțiuni cu instituțiile similare din UE și rețelele specializate CARIN și ONU, prin intermediul structurii din cadrul MJ desemnate ca Oficiu Național de Recuperare a Creanțelor;
5. dezvoltarea unui mecanism integrat de monitorizare a măsurilor asigurătorii și a confiscărilor dispuse în cauzele vizând infracțiuni grave, inclusiv de corupție, precum și a stadiului valorificării bunurilor provenite din infracțiuni;
6. modificarea actelor normative și procedurilor în vigoare astfel încât MFP să poată interveni ca parte civilă în procesele penale în care pasivitatea instituțiilor afectează bugetul public;
7. adoptarea de măsuri legislative și instituționale care să permită o mai bună administrare a bunurilor sechestrate și confiscate, precum și reutilizarea acestora în programe sociale sau de prevenire a criminalității;
8. diseminarea bunelor practici în materia identificării, confiscării și valorificării bunurilor provenite din infracțiuni de corupție și alte infracțiuni grave.

Responsabili: PÎCCJ, MJ, MAI, MFP, ANAF, instanțele, ONPCSB, INM, CSM.

4.4 Aprobarea planurilor sectoriale și dezvoltarea sistemului național de monitorizare a SNA

SNA se completează cu Planul național de acțiune (anexa nr. 3 la hotărâre) și planurile sectoriale.

Planul național de acțiune pune accent pe măsurile instituționale cu impact general, orientate spre obiective și domenii prioritare, precum și pe implementarea diferitelor recomandări formulate de organismele internaționale (a se vedea obiectivele specifice 3, 4, 5, 6, 7 și 8 corespunzătoare obiectivului general 1 și obiectivele specifice 1, 2, 3 și 5 corespunzătoare obiectivului general 3).

Planurile sectoriale urmează a fi adoptate **nu numai în sectoarele vulnerabile**, ci la nivelul tuturor instituțiilor și autorităților publice la nivel central și local în termen de 90 de zile de la adoptarea SNA, inclusiv cele din cadrul sistemului judiciar (instanțe și parchete) și Parlament. Acestea vor include în mod obligatoriu standardele minimale cuprinse în prezenta strategie:

- formatul standard pentru planul național de acțiune (se va folosi formatul planului din anexa nr. 3 la hotărâre);
- abordarea trihotomică: prevenire, educație, combatere;
- inventarul măsurilor preventive (anexa nr. 2 la hotărâre);
- obiectivele specifice și măsurile cuprinse la punctul 4 din SNA (a se vedea obiectivele specifice 1, 2, corespunzătoare obiectivului general 1, obiectivele specifice 1 și 2 corespunzătoare obiectivului general 2 și obiectivul specific 4 corespunzătoare obiectivului general 3).

Suplimentar, instituțiile publice își vor identifica propriile vulnerabilități instituționale și riscuri asociate principalelor procese de lucru, precum și măsurile de consolidare a mecanismelor preventive deja existente. Secretariatul tehnic al SNA poate oferi, la solicitarea instituțiilor publice, asistență în elaborarea planurilor sectoriale.

Instituțiile publice sunt încurajate să publice pe propria pagină de internet și să comunice secretariatului tehnic, în termen de trei luni de la adoptarea SNA, informații privind:

- Adoptarea de către conducerea instituției publice a declarației de aderare la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare al SNA;
- Desemnarea coordonatorului la nivelul conducerii instituției și a persoanelor de contact la nivel de expert. Persoana de contact desemnată va avea în fișa de post ca atribuție distinctă cooperarea cu Secretariatul tehnic al SNA precum și obligația transmiterii rapoartelor de progres periodice, inclusiv raportul semestrial de autoevaluare privind utilizarea măsurilor de prevenire a corupției. Netransmiterea rapoartelor conform metodologiei de monitorizare poate constitui abatere disciplinară, conform legii.
- Aprobarea și diseminarea planului sectorial.

Obiectiv specific 1: Aprobarea planului sectorial și autoevaluarea periodică a gradului de implementare a legislației naționale anticorupție, în special a măsurilor preventive

Măsuri:

1. informarea angajaților despre procesul de elaborare a planului sectorial de integritate;
2. identificarea riscurilor și vulnerabilităților specifice instituției;
3. identificarea măsurilor de remediere a vulnerabilităților specifice instituției;
4. aprobarea și distribuirea în cadrul instituției a planului sectorial și declarației de aderare la SNA.

Responsabili: instituțiile publice (la nivel de conducere), echipele de evaluare compuse din conducătorii principalelor compartimente din cadrul instituțiilor

Obiectiv specific 2: Monitorizarea implementării planului sectorial și participarea la sistemul național de monitorizare a SNA

Măsuri:

1. adoptarea declarației de aderare la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare al SNA și comunicarea către Secretariatul tehnic al SNA;
2. operaționalizarea Secretariatului tehnic al SNA;
3. colectarea datelor pentru stabilirea liniei de bază necesare autoevaluării și comunicarea primului raport către Secretariatul tehnic al SNA;
4. elaborarea, testarea și aprobarea metodologiei derulării activităților de monitorizare și a conceptului de portal SNA;
5. contribuția la elaborarea Raportului Național Anticorupție;
6. participarea la activitățile de monitorizare ale SNA.

Responsabili: instituțiile publice (la nivel de conducere), MJ, Secretariatul tehnic al SNA, coordonatorii planurilor sectoriale

5. IMPLICAȚII JURIDICE

SNA pornește de la premisa că actualul cadru normativ anticorupție este suficient dezvoltat, în special în ceea ce privește organizarea și funcționarea DNA.

Cu toate acestea, anumite intervenții asupra cadrului legislativ și ajustări ale cadrului instituțional sunt necesare, în ceea ce privește finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Principalele acte normative avute în vedere pentru a fi modificate sunt:

- Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu completările ulterioare;
- H.G. nr. 749/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, cu modificările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile în care Consiliul Concurenței, ANRMAP și AEP nu îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 22 alin (2).

Alte acte normative care e posibil să fie modificate pe perioada implementării SNA:

- Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- regulamentele Camerei Deputaților și Senatului;
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța Guvernului nr. 14/2007 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, republicată, cu completările ulterioare;
- Codul penal și Codul de procedură penală.

Pentru asigurarea coerenței procesului de coordonare și monitorizare al SNA, Guvernul României va promova și proiecte de modificare/completare ale:

- H.G. nr. 79/2010 privind Comisia de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției,
- H.G. nr. 1346/2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și a luptei împotriva corupției.

Ca urmare a evaluărilor privind eficiența măsurilor anticorupție aflate în vigoare, este posibil să fie formulate propuneri de amendare a legislației privind unele măsuri/concepte preventive precum avertizorul de integritate, consilierul de etică, accesul la informații de interes public, transparența procesului decizional etc. De asemenea, în cadrul implementării SNA, vor fi elaborate sau, după caz, actualizate, codurile deontologice/de conduită/etice.

Punerea în aplicare a măsurilor preconizate în prezenta strategie va implica și adoptarea de acte administrative cu caracter normativ ale instituțiilor implicate. De asemenea, vor fi adoptate dispoziții și ordine interne pentru delegarea în cadrul Secretariatului tehnic al SNA a unui număr de cel puțin 4 experți din cadrul instituțiilor publice, precum și voluntari din cadrul organizațiilor neguvernamentale.

6. IMPLICAȚII BUGETARE

Implementarea SNA se va realiza în limitele și coordonatele aprobate prin Strategia fiscal-bugetară pentru anii 2012-2014. SNA și Planul național de acțiune cuprins în anexă sunt documente cu caracter tehnic. Astfel, prin standardele minimale de format și conținut, atât Planul național de acțiune, și cele sectoriale, vor exclude măsurile care nu au acoperire financiară.

Finanțarea se va asigura prin bugetele instituțiilor implicate, în limita sumelor aprobate anual cu această destinație, conform programelor de buget aprobate potrivit legii, **cu excepția AEP, ANRMAP și Consiliului Concurenței**.

Pentru asigurarea sustenabilității instituționale și financiare a rezultatelor SNA, Comisia de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției va face demersuri pentru includerea în cuprinsul Cadrului Național Strategic de Referință pentru perioada 2014-2020 și a programului operațional finanțat din Fondul Social European a unui obiectiv privind promovarea eticii și integrității la nivelul sectorului public și privat.

7. COORDONAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI ȘI MONITORIZAREA

7.1. *Organisme responsabile cu coordonarea și monitorizarea implementării strategiei*

Implementarea SNA se va realiza sub autoritatea și în coordonarea ministrului justiției, cu raportare către Guvern.

În acest scop, ministrul justiției va organiza, cel puțin odată la șase luni, reuniuni de coordonare. O reuniune de coordonare se va organiza în luna decembrie, cu ocazia zilei globale anticorupție. Lucrările reuniunilor de coordonare se vor derula ca parte a activității Comisiei de monitorizare a progreselor înregistrate de România în domeniul reformei sistemului judiciar și luptei împotriva corupției. La reuniunile de coordonare se va asigura reprezentarea celor trei puteri, legislativă, judecătorească și executivă, precum și a administrației publice locale, a mediului de afaceri și a societății civile.

Pentru sprijinirea procesului de monitorizare, la nivelul MJ se va constitui un secretariat tehnic inter-instituțional cu activitate permanentă. În cadrul acestuia vor fi cooptați și experți din alte instituții publice, precum MAI, ANFP, SGG, dar și din cadrul organizațiilor neguvernamentale.

În sprijinul procesului de monitorizare se vor menține și dezvolta platformele de cooperare create pe perioada consultărilor pentru elaborarea strategiei:

- a) platforma autorităților independente și a instituțiilor anticorupție;
- b) platforma administrației publice centrale;
- c) platforma administrației publice locale;
- d) platforma mediului de afaceri;
- e) platforma societății civile.

Platformele vor fi convocate cel puțin o dată la două luni. La reuniunile acestora vor fi invitați specialiști și reprezentanți ai societății civile.

7.2. *Rapoartele periodice, metodologia de monitorizare și publicarea raportului anual*

Obiectivele procesului de monitorizare sunt:

- Identificarea progreselor înregistrate în implementarea SNA;
- Identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea politicilor și normelor anticorupție;
- Creșterea gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a măsurilor de prevenire a corupției, în sectorul public și privat.

Stadiul implementării strategiei va fi evaluat pe baza unor rapoarte de monitorizare, elaborate semestrial și anual de către secretariatul tehnic. Rapoartele elaborate de secretariatul tehnic sunt prezentate la nivelul celor

cinci platforme și supuse aprobării în cadrul Comisiei de monitorizare în cadrul reuniunii organizate semestrial în coordonarea ministrului justiției.

Secretariatul tehnic, cu sprijinul instituțiilor reprezentate la nivelul platformelor, va derula activități de monitorizare care vor include:

- centralizarea și actualizarea periodică a stadiului implementării listei de măsuri preventive anticorupție (anexa nr. 2 la hotărâre), în baza rapoartelor de autoevaluare;
- centralizarea, în termen de trei luni de la adoptarea strategiei, a situației inițiale; corespunzătoare anului 2011, pentru toți indicatorii măsurați în anexa nr. 2 la hotărâre;
- raport semestrial și anual de monitorizare;
- documentarea și diseminarea de bune practici anticorupție identificate;
- sondaje de opinie.

Cu titlu de noutate pentru mecanismul de monitorizare a implementării SNA, se introduc următoarele mecanisme cu caracter permanent:

- un mecanism de misiuni tematice de evaluare la nivelul instituțiilor publice. Acest mecanism va implica realizarea unor chestionare tematice de evaluare, precum și derularea unor vizite de evaluare la sediul instituțiilor publice de către echipe de experți formate din reprezentanții celor cinci platforme de cooperare. Evaluările vor avea ca obiect modalitățile concrete de punere în aplicare a SNA cu accent pe eficiența măsurilor preventive din anexa nr. 2 la hotărâre. În baza vizitei de evaluare echipele de experți pot întocmi rapoarte de evaluare și recomandări care vor fi ulterior prezentate instituției vizate.
- evaluarea periodică a eficienței reacției instituționale și a măsurilor adoptate de managementul instituțiilor publice cu privire la riscurile și vulnerabilitățile identificate în baza cauzisticii DNA, PÎCCJ, ANI, DGA, DIF, precum și a altor instituții cu atribuții de control. În cadrul acestui mecanism, în termen de trei luni de la un incident de integritate (trimitere în judecată, decizie definitivă a ANI sau hotărâre definitivă de condamnare), la propunerea instituțiilor reprezentate în platformele de cooperare, se va solicita instituției vizate prezentarea măsurilor adoptate pentru remedierea aspectelor care au favorizat săvârșirea faptei.

Metodologia derulării acestor activități de monitorizare va fi elaborată de secretariatul tehnic în termen de două luni de la adoptarea strategiei. Metodologia va fi prezentată la nivelul celor cinci platforme și supusă aprobării în cadrul reuniunii de coordonare organizate semestrial în coordonarea ministrului justiției. Monitorizarea prin mecanismele și măsurile propuse mai sus se va completa cu concluziile rapoartelor periodice emise de CE (în cadrul MCV), GRECO și ONU, precum și alte inițiative regionale sau internaționale la care România este parte. De asemenea, evaluarea impactului strategiei se va realiza prin raportarea la indicatorii externi de performanță anticorupție dar și la cei vizând costul corupției.

Anual se va publica un raport de monitorizare a implementării SNA. Raportul va include evaluări privind stadiul implementării strategiei, deficiențele constatate și recomandările pentru remediere.

Pentru facilitarea procesului de monitorizare a strategiei, MJ va dezvolta un sistem informatic integrat de tip PORTAL care să asigure transmiterea, procesarea și analizarea raportărilor, precum și accesarea de către instituții și public a informațiilor relevante și bunelor practici identificate în implementarea strategiei.

7.3. Evaluarea ex-post a impactului strategiei

Evaluarea ex-post a impactului strategiei va urmări să analizeze modul de folosire a resurselor, realizarea impactului așteptat și eficiența intervențiilor. Se vor evalua factorii de succes sau de eșec, cât și sustenabilitatea rezultatelor și impactului SNA. Pentru o evaluare adecvată a rezultatelor SNA, evaluarea ex-post trebuie realizată după trecerea unui anumit timp de la implementare. În acest scop pot fi contractați evaluatori externi.